

Základná škola, Školská 389, Sačurov

Publikácia bola vydaná v rámci rozvojového projektu
ENVIROPROJEKT 2017

Užitočné drobnosti

Publikácia o rozmanitosti

Biodiverzita
OKOLO NÁS

Vydané v rámci rozvojového projektu
ENVIROPROJEKT 2017

Biodiverzita

= biologická diverzita,

znamená rozmanitosť všetkých živých foriem.

Zahŕňa druhovú rozmanitosť,
rozmanitosť genetických variácií
v rámci druhu, stanovišť,
aj diverzitu ekosystémov.

Viete, že...

- biodiverzita je základom krásy prírody a vytvára neopakovateľnosť a rozmanitosť prostredia našej planéty?
- asi 40 % z celosvetovej ekonomiky je založených na biologických produktoch a biologických procesoch?
- za posledných 50 rokov ľudstvo zaťažilo a zmenilo ekosystémy rýchlejšie a závažnejšie ako za ktoréhoľvek obdobie v dejinách ľudstva?
- ľudia sú hlavnou príčinou zmien v prírode?
- 60 % ekosystémov sveta má narušenú svoju funkciu alebo k tomu smeruje?
- ohrozených je až 59 % stavovcov, 70 % druhov rýb, všetky druhy obojživelníkov, takmer 92 % druhov plazov, 46 % hniezdiacich druhov vtákov a 69 % druhov cicavcov?

Malé drobnosti,

ktoré môžu pomôcť zachovať

rozmanitosť

- zasadíme strom, krík, kvet,
- na prechádzke po lese nerušme hlasným rozprávaním zvieratá,
- neobliekajme si k zvieratám príliš pestré farby a nepoužívajme silné voňavky,
- ak si berieme do lesa psíka, majme ho na vôdzke a na chodníku,
- vyrobme vtáčikom búdku,
- obmedzujme tvorbu odpadu,
- ak sa dá choďme do školy pešo,
- nevyhadzujme žiadne odpadky do prírody,
- separujme odpad,
- recyklujme odpad,
- používajme menej čistiacich prostriedkov,
- zahrajme sa na pozorovateľov okolia, obdivujme krásu kvetín, spev vtákov,
- aj dážďovky sú veľmi potrebné – prevzdušňujú zem, preto obmedzíme používanie chemikálií.

Ďalšie malé drobnosti,
ktoré môžu pomôcť zachovať

rozmanitosť

- polievajme rastliny zachytenou dažďovou vodou a vhodnejšie je podvečer kvôli vyparovaniu,
- nepoužívajme pitnú vodu na umývanie áut,
- recyklujme použitú vodu z umývania riadu, kúpele a sprchy,
- vysádzajme miestne druhy rastlín, prevažne trvalky,
- kompostujme biologický odpad,
- praktizujme neskoré kosenie, zachráňme útočiská,
- oslávme každý rok 22. mája ako Deň biodiverzity,
- môžete sa stať ekologickým dobrovoľníkom – možno budete počítať veľryby v Stredozemnom mori, medvede v Rumunsku, či biele žraloky pozdĺž južnej Afriky,
- nepoužívajte pesticídy a chemické hnojivá,
- nechajte kút záhrady ako divokú záhradu, vytvorte si jazierko,
- pestujte medonosné rastliny,
- pri kúpeľi využívajme bi kozmetiku,
- stiahnite si do mobilu ako zvonenie zvuky ohrozených zvierat.

NEUVERITEĽNÉ?

Možno to znie až neuveriteľne, ale vedci sú stále na začiatku ich snáh podrobne zmapovať rozmanitosť živých foriem na Zemi.

Doteraz sa im podarilo identifikovať 1,7 milióna rôznych druhov žijúcich organizmov, z ktorých každý je nenahraditeľným "produktom" evolúcie.

Aj napriek tomu existuje ešte mnoho na druhy bohatých ekosystémov, ako sú napr. lesy tropického pásma, koralové útesy, hĺbky dna oceánov, ktoré sme sotva začali objavovať.

Optimistické odhady hovoria, že ľudská civilizácia sa delí o planétu Zem s nie menej ako 3 až 30 miliónmi iných druhov.

Každý rok vedci objavujú a popíšu mnoho nových foriem organizmov vrátane niekoľkých nových druhov vtákov a cicavcov.

Ich snahy sú viac ako na mieste, pretože existencia mnohých ekosystémov je vážne ohrozená.

Nepriatel'ia

biodiverzity:

- nadmerný dopyt po produktoch z druhov, ktorých existencia je ohrozená,
- zámerné vysádzanie alebo náhodné rozširovanie exotických a nepôvodných druhov, ktoré vytláčajú druhy pôvodné,
- nadmerná spotreba vody, ktorá ide na úkor miestnych ekosystémov,
- výstavba, rozvoj alebo náhle zmeny v spôsobe využívania pozemkov spôsobujúce zánik na druhy bohatých biotopov alebo pokles rozmanitosti miestnych populácií a druhov,
- preprava tovarov vo všeobecnosti, najmä však poľnohospodárskych a drevných produktov, ktoré prispievajú k šíreniu semien inváznych rastlín, parazitov, ochorení, niektorých druhov zvierat a hmyzu (napr. potkany).

Priatel'ia

biodiverzity:

- obhospodarovanie pozemkov spôsobmi, ktoré sú k biodiverzite a celkove k životnému prostrediu "priateľské a šetrné",
- získavanie materiálov z trvalo obnoviteľných zdrojov,
- zvyšovanie počtu pracovníkov podieľajúcich sa na projektoch ochrany biodiverzity na miestnej úrovni,
- práca s verejnosťou, najmä deťmi a mládežou, s cieľom zvýšiť všeobecnú úroveň verejného povedomia v otázkach významu ochrany biologickej diverzity,
- menšia dávka osobnej "sebeckosti" vo vzťahu k prírode a životnému prostrediu ako celku,
- finančná podpora projektov na ochranu a obnovu biodiverzity na úrovni štátu,
- zakomponovanie myšlienok ochrany biodiverzity do tzv. firemnej kultúry, keďže každý z nás, či už v pozícii výrobcu, dodávateľa, predajcu alebo radového konzumenta nesie za vývoj vecí čiastkovú zodpovednosť (stratégie trvalo udržateľného rozvoja, systémy environmentálneho riadenia, a pod.),
- ochrana stanovišť vzácnych a ohrozených druhov rastlín a živočíchov,
- potláčanie výskytu a šírenia inváznych a nepôvodných druhov (viď príklad),
- "rehabilitácia" narušených stanovišť

Už ste počuli, že...

- opaľovacie krémy môžu vyvodzovať hormonálnu nerovnováhu zvierat?
- môžete pomôcť zvieratám aj tak, že im umožníte prechod medzi záhradami?
- FSC a PEFC sú certifikáty na drevený nábytok, ktorý nie je vyrábaný z ohrozených druhov drevín?
- hovädzí dobytok pri trávení potravy vylučujú plyn metán, ktorý je skleníkovým plynom?
- CITES je certifikát, ktorý vám zaručí, že si z dovolenky môžete priniesť darček, bez toho, aby ste ohrozili biodiverzitu?
- na hladine Tichého oceánu sa nachádza plocha odpadu z plastov veľká 3,5 milióna km²?
- OSN organizuje každý rok aktivitu: Sadíme stromy pre planétu?
- v súčasnosti je na svete 34 ohnísk biodiverzity?
- si môžete vypočítať svoju vlastnú ekologickú stopu?
- nepoužité a staré lieky nevyhadzujeme do odpadu, ale odnesieme späť do lekárne? V odpade môžu poškodzovať prírodu a živočíchy.
- BIOPAT je iniciatíva, ktorá vám umožní dať vaše meno novoobjavenému druhu za váš dar?

Biodiverzita

na Slovensku

- 12 000 rastlinných druhov, rias a húb,
- 29 000 živočíšnych druhov vrátane bezstavovcov,
- 1 000 druhov prvokov.

